

การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management : KM)

เรื่อง การใช้สื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียนด้านนาฏศิลป์และดนตรี

วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ปีการศึกษา 2563

คณะทำงาน	1. นางสาวชนนัท ธรรมเจริญพงศ์	ประธานกลุ่ม
	2. นายชัย สุวรรณเบญจางค์	กรรมการ
	3. นางชนันณฎณา บุญมาเสมอ	กรรมการ
	4. นางสาวจตุรดา ประเสริฐ	กรรมการ
	5. ดร.รุ่งโรจน์ กวีวัฒนพันธ์	กรรมการ
	6. นางสาวกานดาจนา วงศ์ม่าน	กรรมการและเลขานุการ

ขอขอบคุณ

1. ผศ.ดร.สมเกียรติ ภูมิภักดิ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
2. ผศ.ประสาธน์ อัญญาชาติ ข้าราชการบำนาญด้านดนตรีไทย ม.ราชภัฏรำไพพรรณี
3. นายชัย สุวรรณเบญจางค์ ครูผู้สอนด้านนาฏศิลป์ไทย (ศศ.3) วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
4. นางอสิริย์ ช้อนทอง ครูผู้สอนด้านนาฏศิลป์ไทย (ศศ.3) โรงเรียนพลับพลา
5. นางชนันณฎณา บุญมาเสมอ ครูผู้สอนด้านดุริยางค์ไทย (ศศ.3) วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
6. นางสาวจตุรดา ประเสริฐ ครูผู้สอนด้านนาฏศิลป์ไทย (ศศ.3) วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
7. นางสาวลักขม กิมเต็ก ครูผู้สอนด้านนาฏศิลป์ไทย (ศศ.2) โรงเรียนสตรีศรีนคร
8. นายพรชัย ชุ่มเจริญ ครูผู้สอนด้านดุริยางค์ไทย (ศศ.1) โรงเรียนสตรีศรีนคร
9. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ่น 5 ระดับชั้นปีที่ 5 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี ปีการศึกษา 2563

ออกแบบ/กราฟฟิก นายพัชรวิไล เวียงเดชนฤทธิ์ณ

สถานที่ติดต่อหน่วยงาน วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี เลขที่ 82 ถ.ชวนะอุทิศ ต. วัดใหม่

จ.เมือง 22000 Tel. 039 -313214 Fax. 039 - 313214

ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ www.nadtasinchan.thai.ac , <https://bit.ly/32EHx3P>

การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management : KM)

คู่มือ

การใช้สื่อที่เหมาะสมกับ
ผู้เรียนด้านนาฏศิลป์และดนตรี

วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

สารบัญ

การใช้สื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียนด้านนาฏศิลป์และดนตรี

- ที่มา
- ขั้นตอนการเลือกสื่อ
- ประเภทของสื่อที่เหมาะสม
- ประโยชน์ของสื่อ

หน้าที่

- 1
- 2
- 3
- 9

ที่มา การเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์และดนตรี เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนต้องมีความรู้ด้านทฤษฎี และความสามารถด้านทักษะปฏิบัติ ซึ่งต้องอาศัยองค์ความรู้ที่ถูกต้อง กว้างขวาง ไร้ขอบเขตเรียน ไร้บรรทัดฐานที่ล้าลู่ล่อลวงกำหนด จึงมีความจำเป็นต้องหาวิธีการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ ดังนั้น การเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน ด้านนาฏศิลป์และดนตรี จึงมีความสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในทุกระดับชั้น

คณะผู้ดำเนินการจัดการองค์ความรู้ จึงเห็นความสำคัญการจัดการ องค์ความรู้ด้านการเลือกสื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยแสวงหาความรู้จากผู้ที่มี ประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอนในการจัดการศึกษาด้านนาฏศิลป์และดนตรี ในระดับชั้นวัยต่าง ๆ เช่น ครูพี่เลี้ยง ครูนิเทศประจำสาขา ครูนิเทศทั่วไป หรือครูที่ใช้สื่อการสอนด้านนาฏศิลป์ดนตรี มาเป็นระยะเวลามากกว่า 3 ปีขึ้นไป ที่สามารถจะให้ความรู้ด้านการใช้สื่อที่เหมาะสมกับผู้เรียน ได้อย่างแท้จริง

เงื่อนไขหรือข้อจำกัด ในการเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ด้านนาฏศิลป์และดนตรี มีดังนี้

- 1) โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ยินยอมให้นักเรียนนำมือถือหรือสมาร์ตโฟนมา โรงเรียน
- 2) บริเวณของสถานศึกษาบางแห่งไม่มี คอมพิวเตอร์หรือจอภาพนำเสนอสื่อในชั้นเรียน
- 3) งบประมาณในการสนับสนุนการผลิตสื่อไม่เอื้อต่อครูผู้สอน

ขั้นตอนการเลือกสื่อ

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ในระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษา
2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชา/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง / ศึกษาเนื้อหาที่สอน และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อผลิตและเลือกใช้สื่อที่สอดคล้องกับเนื้อหา
3. ช่วงวัยของผู้เรียน แบ่งระดับช่วงวัย ได้ดังนี้
 - ระดับประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ 1-3) นักเรียนชอบเรียนกับครูแบบสอนปฏิบัติ มากกว่าการอ่านจากตัวหนังสือ เลือกใช้สื่อ เรียนปนเล่นเกมส์ ใช้เสียงสูงต่ำที่น่าสนใจ และเก็บคะแนนให้รางวัลบ่อยๆ ควรมีสีสัน รูปวาด วิดีโอ เด็กชอบการเคลื่อนไหว สื่อจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัยของเด็ก บางโรงเรียนไม่มีจอภาพ อาจใช้โมโครโฟน หรือเครื่องขยายเสียง อยู่ที่บริเวณของโรงเรียนนั้น ๆ
 - ประถมศึกษาตอนปลาย (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) เลือกใช้สื่อ power point หรือยูทูป ตัวหนังสือสีส้มเหมาะสม มีคำตามท้ายบท ใช้สื่อบัตรคำ วิดีโอ วิดีทัศน์ภาพเคลื่อนไหว
 - ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เลือกใช้สื่อดิจิทัล หรือสื่อออนไลน์ แอปพลิเคชันต่างๆ เช่น google classroom , Flipfoot ครูเป็นผู้เสริมความรู้ นักเรียนจะสนใจสื่อวิดีโอ หรือสร้างเกมส์จาก power point ที่มีภาพเคลื่อนไหว
 - มัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) เลือกใช้สื่อเหมือนจริง หรือสื่อที่แสดงภาพเคลื่อนไหว ได้อย่างชัดเจน ผู้สอนต้องสามารถปฏิบัติท่าทำได้อย่างแม่นยำ หรือสาธิตจากครูผู้สอนด้วยการตีท่าของจริงของดนตรี การขับร้อง สื่อที่ดีที่สุดคือครูผู้สอน นักเรียนจะไม่ค่อยสนใจ power point บนกระดานหรือบนจอ
4. เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษานั้นๆ โดยพิจารณาจากความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ที่มี
5. คุณภาพของสื่อ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา เช่น ประวัติความเป็นมา กระบวนการทำท่า ท่าทางของดนตรี รูปแบบการแสดง ฯลฯ

ประเภทของสื่อการสอนสำหรับใช้ในการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์และดนตรี

แบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่

1. สื่อบุคคล ครูคือสื่อที่ดีที่สุด การเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์และดนตรีส่วนใหญ่ใช้สื่อเป็นตัวบุคคล เพราะผู้เรียนนิยมเลียนแบบจากต้นแบบ หลักการสอนด้านนาฏศิลป์และดนตรีส่วนใหญ่ใช้หลักการเลียนแบบจากต้นแบบ ครูต้องปรับตัว สร้างทัศนคติที่ดีให้กับนักเรียน บุคลิกภาพ การแต่งกาย เทคนิคการพูด น้ำเสียง การสอนนาฏศิลป์และดนตรี ผู้สอนต้องมีความรู้ เทคนิคการสอนและมีวิธีการสอนที่สามารถโน้มน้าวจิตใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากเรียน มีความน่าสนใจ ในการสอนควรควบคุมทั้งการปฏิบัติและการบรรยาย อาจใช้ตัวครูเป็นกระจกสะท้อนภาพให้นักเรียนได้เห็นท่าทางของท่ารำที่ถูกต้อง ซึ่งเรียกว่าการสอนโดยใช้สื่อครูเป็นกระจก มีการสอนจากถ่ายไปยาก ควรสอดแทรกเทคนิคการอภิปราย ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักอธิบายให้ชัดเจนโดยเฉพาะการสอนนักเรียนระดับชั้นเล็ก ๆ ต้องอธิบายให้ชัดเจน นอกจากทำให้นักเรียนจำท่ารำได้แม่นยำแล้วยังสามารถตอบได้เมื่อถูกซักถาม การอธิบายต้องเน้นควบคู่ไปกับการปฏิบัติทุกครั้ง

ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน องค์ประกอบที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนขึ้นอยู่กับเทคนิคและวิธีการสอนของผู้สอนที่จะช่วยกระตุ้นส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้องอกงามขึ้นผู้สอนควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนโดยหาเทคนิควิธีการสอนและสื่อแปลกใหม่ ๆ มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองคอยติดตามและให้กำลังใจพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการแสดงออกด้วยการพูดการกระทำตามจินตนาการและความพึงพอใจของผู้เรียนซึ่งจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์เนื้อหาวิชาในหลักสูตรเพื่อนำเนื้อหาเหล่านั้นมาแผ่ขยายประเด็นต่าง ๆ ให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

1.1 ด้านบุคลิกภาพ การแต่งกายควรสุภาพเรียบร้อย สะอาด ถูกกาลเทศะ มีความน่าเชื่อถือ มีบุคลิกภาพการเดิน การยืน การนั่ง ที่เชื่อมั่นในตนเอง สด่างาม น้ำเสียงไพเราะ แจ่มใส วาจาสุภาพ มีกิริยาที่สุภาพอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ และลักษณะแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนหรือผู้พบเห็น

และในด้านการเรียนการสอนดุริยางค์ศิลป์ไทย ครูผู้สอนได้ถ่ายทอดโดยการสาธิต การเทียบเสียง ช่วงทำนองดนตรี แบบรายบุคคล หรือแบบรายกลุ่มอย่างใกล้ชิด ให้ผู้เรียนได้จดจำอย่างแม่นยำ

1.2 เทคนิคและวิธีการสอน/กระบวนการถ่ายทอด ในด้านการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย ครูผู้สอนใช้สื่อบุคคลเป็นหลัก สอนปฏิบัติแบบตัวต่อตัว ครูเป็นต้นแบบ และเป็นแบบอย่างสะท้อนกระจกเงา ให้ผู้เรียนได้เลียนแบบกระบวนการทำรำที่ถูกต้อง

1.3 ความสามารถในการจัดการชั้นเรียน ครูผู้สอนจะอยู่หน้าชั้นเรียน จัดแบ่งกลุ่ม เก่ง กลาง อ่อน และให้เพื่อนช่วยเพื่อน ยกระดับการเรียนรู้ให้เท่าทันกัน โดยใช้ครูเป็นต้นแบบ

2. สื่อพื้นฐาน คือ วัสดุ อุปกรณ์ ที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น แผนภูมิ แผนภาพ ไปสเตอร์ ป๊อปอัพ เอกสาร สิ่งพิมพ์ หุ่นจำลอง เป็นต้น

สื่อพื้นฐาน จัดทำโดยนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ตอบสนองการเรียนรู้อิงผู้เรียน

3. สื่อดิจิทัลหรือสื่อออนไลน์ เป็นสื่อที่ผลิตขึ้นจากการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาประดิษฐ์ขึ้น เช่น บทเรียนผ่านเว็บบทเรียนออนไลน์ สื่อมัลติมีเดีย สื่อวีดิทัศน์ สื่อ CAI และ สื่อ Hotmer Point

ตัวอย่างสื่อการสอนออนไลน์ แบบที่ 1 เรื่องการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบเว็บไซต์
เรื่องเครื่องแต่งกายขนในรามเกียรติ์ ตั๋วพระ และ ตั๋วนาง
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สาขานาฏศิลป์ไทย (ละคร) วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

ตัวอย่างสื่อการสอนออนไลน์ แบบที่ 2 เรื่อง การออกแบบและการสร้างสื่อมัลติมีเดียออนไลน์
เพื่อการพัฒนากิจกรรมปฏิบัติทำรำเพลงแม่บทใหญ่
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

ประโยชน์ของสื่อการสอน

สื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้ ตลอดจนเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมให้แก่ผู้เรียน สื่อการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน มีอิทธิพลสูงต่อการกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และให้คุณประโยชน์ (กรมวิชาการ, 2545) ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ เกิดความกระตือรือร้นในสิ่งที่เรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น
2. ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนเป็นรูปธรรม เชื่อมโยงสิ่งที่อยู่ไกลตัวผู้เรียนสู่การเรียนรู้ เป็นกระบวนการ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และสามารถบูรณาการ สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกัน
3. ส่งเสริมการมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ ที่แปลกใหม่ กระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มขึ้น
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้ในหลายมิติจากสื่อที่หลากหลาย วิธีการใช้สื่อ และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติม และเชื่อมโยงโลกที่อยู่ไกลตัวผู้เรียน ให้เข้ามาสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน (เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม.2559 :12-13)

